

אמור ב

„שהותר מכללו אצל הדיוט“, „נגרע“ כחו של איסור מאחר שלקח היתר ב־קצת, לגבי שלא יהי חמור האיסור כמו מתחלה הלכך גם לגבוה אם הביא כשר.“

(ב) איסור חדש לגבוה (הניתר ע"י שתי הלחם) הוא איסור בפני עצמו (ואינו בכלל איסור חדש של הדיוט): ואיסור זה (לגבוה) הוא רק לכתחילה ואינו ל־עייכובא — כי גבי קדשים ישנו כללי דבעינן „שנה עליו הכתוב לעכב“, וכאן גבי שתי הלחם לא מצינו ששנה עליו הכתוב.

[אלא ש„קודם לעומר“ שאסור להדיוט, נפסל גם לגבוה (אפילו בדיעבד) — „משום דבעינן ממשקה ישראל“¹⁰ (היינו מן המותר לישראל), ומכיון ש„קודם ל־עומר“ אסור להדיוט, ה"ה פסול גם ל־מזבח¹¹].

שם). — ובטהרת הקודש שם מפרש להיפך, דזוהי סברת ר"ט (דאין טעם לחלק בין קודם לעומר וקודם לשתה"ל, ד„אין כאן רק איסור חדש ומאחר שלגבוה נמשך זמן איסור החדש עד לשת הלחם איכ מנ"ל שהקיל האיסור אחר העומר“.

(7) ל' ריב"נ מנחות שם.

(8) ל' הרשב"א שם.

(9) פסחים סא, א' וש"נ. וראה תוד"ה אימא זכחים ד, ב. לקח טוב (להר"י ענגל) כלל ה.

(10) ראה תוס' מנחות שם ד"ה לא. ועוד. — וברמב"ם (הל' איסורי מזבח פ"ה ה"ט) משמע שהוא מטעם מצוה הבאה בעבירה (וראה פיה"מ מנחות שם). וראה אנציקלופדי תלמודית ערך חדש (ע' תרל. וש"נ). העמק שאלה לשאלות שאלתא מז סק"א. ועוד. וראה שפת אמת שם. ואכ"מ.

(11) כ"ה בטהרת הקודש מנחות שם (ועוד). —

א. תנאי: העומר הי' מתיר במדינה (לאכול החדש בכל המקומות) ושתי ה־לחם במקדש (שקודם שתי הלחם אין מביאין מנחה מתבואה חדשה). אין מביא אין מנחות כו' קודם לעומר אם הביא פסול, קודם לשתי הלחם לא יביא אם הביא כשר.

בטעם החילוק בין העומר ושתי ה־לחם — ד„קודם לעומר אם הביא פסול“, ואילו „קודם לשתי הלחם“. אם הביא כשר³ — מצינו (במפרשים) כמה סברות, התלויות בגדר ההיתר שע"י הקרבת שתי הלחם (ואיסור הבאת מנחה מתבואה חדשה קודם שתי הלחם) — שיש לבאר בשלשה אופנים:

א) איסור חדש במקדש לפני שתי הלחם הוא אותו איסור חדש עצמו של קודם העומר, אלא שלפני העומר הי' אסור בין לאדם ובין למזבח, ואחרי ה־עומר הותר לאדם ונשאר עדיין באיסורו למזבח.

ולסברא זו, מה ש„קודם לשתי הלחם“. אם הביא כשר, הוא מפני דמאחר

(1) מנחות סח, ב.

(2) רע"ב (ועוד) שם (פ"י מ"ו).

(3) כקשיית ר' טרפון בגמ' מנחות שם.

(4) שני אופנים הראשונים — ראה ח"י (המיוחסים ל)הרשב"א באסיפת זקנים מנחות שם, טהרת הקודש מנחות שם (וראה הערה 6 והערה 11). אופן הג' — ראה שפת אמת מנחות שם. וראה בארוכה צפ"ע להל' נדרים (ח, ד) ולהל' מתנות עניים (לה, ג ואילך). וראה שיחת ר"ב תמוז תשכ"ד.

(5) בפרש"י משפטים כג, טז: ששתי הלחם כו' הי' מחירין החדש כו' למקדש.

(6) כ"ה ברשב"א שם (שווה סברת ריב"נ בגמ'.

ובעומק יותר: הכלל ד"אלו ואלו דברי אלקים חיים" מודיענו, שנוסף לזה שכל הדיעות הן חלק מתורתנו בנוגע ללימוד¹⁶, יש לכל דיעה מקום בעבודת ה' בפועל¹⁷. כי זה שנפסקה ההלכה כ"דיעה א' הוא רק לענין ההנהגה במעשה, שאא"פ לנהוג למעשה כשתי דיעות סותרות: אבל בנוגע לרוחניות המצות, יש מקום לכל הדיעות.

כלומר: כל סברא ודיעה בתורה, יש לה מסקנא גם בנוגע לעבודה רוחנית – וענין זה שבה אפשר (ולפעמים גם צריך) לקיים גם אם בנוגע למעשה אין הלכה כמותה¹⁸.

וכן בעניננו – ששלש הסברות הנ"ל בנוגע לשתי הלחם – הרי הם שלשה אופנים בעבודה והנהגת הנפשי¹⁹ [ובפרט שהמדובר בנוגע לקרבן, שענין עיקרי בקרבנות הוא כוונת ומחשבת האדם בעת הקרבת הקרבן²⁰, וכמ"ש החינוך במצות שתי הלחם²¹ ד"ענין הקרבן . . כי מתוך המעשה תתעורר מחשבת האדם אל ה-

ג) עומר ושתי הלחם חלוקים בעצם גדרם: העומר הוא בגדר "מתיר", כלומר, התורה אסרה את החדש ואינו נותר אלא בהקרבת העומר; משא"כ בשתי הלחם לא הטילה התורה איסור להקריב חדש קודם לשתי הלחם – דלא מצינו ע"ז איסור בקרא (כמו גבי עומר, ש"מפורש בכתוב²² "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו גו") – אלא ההקפדה היא ששתי הלחם יהיו "מנחה חדשה"²³ (הקרבן ה' ראשון מן התבואה החדשה, וזהו ה' סיבה שאסור להקריב מנחה מתבואה חדשה קודם שתי הלחם, כי אז לא יהיו שתי הלחם "מנחה חדשה"²⁴).

וזהו הטעם ש"קודם לשתי הלחם . . אם הביא כשר" – כי "אין הפסול בהקרבה שהקדימו רק שנעשה חסרון במצות שתי הלחם"²⁵ (שהם לא יהיו "מנחה חדשה").

[ונפק"מ להלכה – שלפי אופן זה הג', אם עבר והביא מנחה מן החדש קודם שתי הלחם, יש לומר ששוב אין איסור להביא מנחה מחדש קודם שתי הלחם, מאחר שבלאו הכי לא יהיו שתי הלחם "מנחה חדשה"²⁶].

ב. כלל אמרו חז"ל²⁷, שכל דיעה (וסברא) שהובאה בתורה יש לה מקום, ד"אלו ואלו דברי אלקים חיים". ואף שפסק ההלכה הוא רק כפי דיעה אחת, מ"מ יש מקום (בסברא) גם לשאר הדיעות.

אבל ברשב"א שם, דלסברא זו "אין לחלק בו בדיעבד בין אם הביאו קודם העומר בין הביאו לאחר העומר קודם לשתי הלחם". ע"ש.

(12) פרשתנו כג, יד.

(13) פרשתנו שם, טז.

(14) שפת אמת שם.

(15) עירובין יג, ב. גיטין ו, ב.

(16) ולפעמים נפק"מ גם למעשה – ד"זמנין דשייר האי טעמא כו" (רש"י כתובות נז, א סד"ה הא קמ"ל).

(17) להעיר מרמב"ם (סוף הל' תמורה) שרוב דיני התורה אינם אלא . . לתקן הדעות וליישר כל המעשים.

(18) שלכן מצינו בתורת החסידות ביאורים (בנוגע לעבודה בפועל) לפי דיעות שנדחו להלכה (ראה לדוגמא לקו"ת (נצבים מה, סע"א ואל"ך) לענין "שופר של ר"ה של יעל פשוט", שלהלכה (רמב"ם ריש הל' שופר. טושו"ע ודאדה"ז אור"ח ר"ס תקפו) אינו כן. ועוד).

(19) להעיר ממאמרי אדמו"ר האמצעי (במדבר ח"ב ע' תעז ואל"ך) עד"ז לענין הפלוגתא (מנחות סא, א. סב, א) באופן הנפת הלחם כו. ע"ש.

(20) ראה גם לעיל ע' 14-15.

(21) מצוה שז.

העלאת וקירוב ה"אדם" (רוח בני האדם העולה היא למעלה²⁷) שבו.

ומכיון שכבר עלה לעבודה בקדושה עצמה, אין (עיקר) עבודתו בביטול מצי-אותו, אלא בעבודה מסודרת ע"פ טעם ודעת דקדושה שתוכנה עליות בקדושה גופא (לימוד התורה וקיום המצוות).

וזהו גם הטעם ששתי הלחם באות חמץ – "חמץ תיאפנה"²⁸: בתחילת העבו-דה, כשה"בהמה" שבאדם היא בתוקף, אזי העבודה היא בדרך כפי' וקבלת עול, וזה נרמז ב"מצה" שהוא "לחם עוני"²⁹, שאין בו טעם³⁰; משא"כ לאחר שהאדם מתעלה עד שעבודתו היא בקדו-שה גופא, ובמילא מתוך הבנה והשגה דקדושה, הרי יש בה "טעם" ותענוג³¹.

ד. עפ"י מובן גם זה שהעומר מתיר חדש להדיוט, ושתי הלחם – למזבח:

הקרבת "ראשית קצירכם"³² של שעו-רים (מאכל בהמה) לה', שתוכנה ביטול ובירור ה"הדיוט" שבאדם – נוגעת ל-מעשה הדיוט, היינו עניני רשות של ה-אדם³³; דקדום שיוכל ליהנות מהתבואה החדשה לצרכיו צריך להקריב קרבן עו-מר מן השעורים [היינו זביחת ה"בהמה" שבו], שע"י נקבע בלבו שהתעסקותו ב"כל מעשיך" תהי' "לשם שמים"³⁴ (וע"ד

דברים וע"כ כפי חשיבות הקרבן והכנתו הטובה תתעורר לב האדם אליו יותר).

ג. ויש להקדים החילוק בין "עומר" ו"שתי הלחם" בעבודת הנפש – הנובע מההפרש ביניהם בפשטות: עומר בא מן השעורים²² שהם מאכל בהמה²³, ושתי הלחם הם מן החטים²⁴, מאכל אדם:

וידוע הביאור בזה²⁵, שהעומר שמבי-אים בחג הפסח (זמן יציאת מצרים) מרמז על התחלת עבודת האדם (תיכף בצאתו ממצרים), כשהבהמה והרע שבנפשו עדיין בתקפו²⁶, שהבאת העומר מן ה-שעורים, מאכל בהמה, מרמזת על הקר-בת ה"בהמה" שבאדם (נפשו הבהמית) להשם, שצריך לזכוח יצרו ולכפותו ל-עבודתו יתברך.

וזהו תוכן עבודת ימי ספירת העומר, הבאים בהמשך להקרבת העומר, שבהם האדם מזכך ומברר את מדותיו הרעות ומטהר את עצמו מזוהמתו (כמו שאומרים בה"יהי רצון" לאחר ספירת העומר, ש"ציתנו . . . לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאתינו . . . כדי שיטהרו . . . מזהמתם").

משא"כ בחג השבועות הבא אחרי גמר ספירת העומר – מביאים שתי ה-לחם מחטים, מאכל אדם, כי מעתה הוא בדרגת "אדם", שקירובו לה' (אינו רק הביטול ובירור ה"בהמה" שבו, אלא

(27) קהלת ג, כא.

(28) פרשתנו כג, יז.

(29) פ' ראה טז, ג.

(30) וראה פסחים (קטז, סע"ב ואילך): מצה דלא נפיש טעמיה.

(31) ראה בארוכה תרי"א ס"פ ויקהל (פט, ג, צ,

ריש ע"ב. שם בהוספות קיד, ג ואילך. קטז, א. קטז, ב). ועוד. לקו"ש חט"ז ע' 124 ואילך.

(32) פרשתנו כג, י.

(33) ראה חגיגה (טז, א) ג' דברים כבהמה כו'.

(34) אבות פ"ב מ"ב.

(22) משנה סוטה רפ"ב. מנחות סח, ב. ועוד. רש"י פרשתנו שם.

(23) סוטה שם. וראה פסחים ג, סע"ב.

(24) תשא לד, כב ובפרש"י שם.

(25) לכללות סעיף זה ראה לקרי' פרשתנו (לה,

ד, לו, א וא"ל. לט, ג"ד. במדבר י, א וא"ל). ובכ"מ.

(26) עיין תניא פ"א (מ, ב).

הכבשים, להחדיר את תנועת הביטול ב-
תוך הבנת והשגת האדם.

[וענין זה נרמז גם בהקרכת הלחם
גופא – שמביאים „שתי הלחם” דוקא:

מבואר בזהר⁴³ ד„שתי הלחם” קאי על
תושב"כ ותורה שבע"פ, אשר תורה ש-
בע"פ עיקרה – הבנת האדם, וכפסק
ההלכה דבתורה שבע"פ אם אינו מבין
מה שלומד „אינו נחשב לימוד כלל”⁴⁴;
משא"כ תושב"כ לא נתלכשה כ"כ בהבנת
האדם [דבלי הפירוש דתורה שבעל פה
אא"פ להבין תושב"כ לאשורה]⁴⁵, שלכן
מקיימים מצות ת"ת גם בקריאת תושב"כ
אפילו אם הקורא לא ידע מאי קאמר
(ומברך על קריאה זו)⁴⁶, ולכן בלימוד
תושב"כ מורגש יותר הביטול לנותן
התורה.

והקרכת „שתי הלחם” מורה על ההת-
חברות של שני חלקי התורה⁴⁷, שההבנה
וההשגה של תושבע"פ צריכה להיות
חדורה ע"י הביטול שבתורה שבכתב].

החיוב להתפלל קודם (– שזה מתיר)
עשיית חפציו⁴⁸, החיוב לברך קודם ש-
נהנים מעוה"ק⁴⁹ (וכו');:

משא"כ הקרכת שתי הלחם שייכת
למזבח (גבוה) – היינו עבודת האדם
בעניני קדושה, תומ"צ. דלאחר שנתעלה
לדרגת „אדם” ועובד עבודתו ע"פ טעם
ודעת, הנה כדי שעבודתו בקדושה גופא
תהי' כדבעי, צ"ל ההקדמה דהקרכת שתי
הלחם.

והביאור בזה:

יסוד⁵⁰ כל העבודה (גם עבודה דטעם
ודעת) – ה"ה ביטול וקבלת עול, הקדמת
נעשה לנשמע⁵¹ [וכמבואר בכ"מ שזהו
ענינה של ברכת התורה – שצ"ל „ברכו
בתורה תחילה”⁵², דלפני לימוד התורה
בהבנה והשגה, צ"ל הברכה וההודאה
ש„נתן לנו את תורתו”, שזוהי תורתו של
הקב"ה⁵³].

וזהו ענין הקרכת שתי הלחם, שאופן
הקרכתם הוא שמביאים שני הכבשים ו-
מניפים הכבשים עם הלחם יחד – הת-
חברות הכבשים עם הלחם⁵⁴: לחם הוא
רמז על תורה, הבנת האדם; וכבש מורה
על ביטול (כי כבשים „הם חלשים ב-
טבעם . . ומורגש בהם טבע הביטול”⁵⁵) –
וזהו תוכן הקרכת שתי הלחם עם שני

(43) ח"א (בהשטות) רס, א. וראה לקרית שם
(לו, ב. לט, ג"ד). וראה גם לקרית צו (יז, ד). שה"ש
(כה, ג. כו, סעי' ואילך). ועוד.

(44) הל' ת"ת לאדה"ו ספ"ב (ע"פ מג"א אריח
ס"ג סק"ב). וראה שו"ע אדה"ו שם ס"ב. לקרית
ויקרא ה, ב).

(45) ראה לקרית פרשתנו (לו, סעי'ב, לט, ג). שם
שה"ש (כח, א). וראה תניא אגה"ק טו"ס כט (קנ, ב
ואילך).

(46) הל' ת"ת לאדה"ו שם סוסי"ב. לקרית ויקרא
ושה"ש שם.

(47) ע"פ המבואר בלקרית צו שם ששתי הלחם,
תושב"כ ותושבע"פ, הם עה"ח ועה"ד (ע"ש) – מובן,
ששתי הלחם הם גם נסתר דתורה ונגלה דתורה
(ראה תניא אגה"ק סכ"ו. קונטרס עה"ח לכ"ק
אדמו"ר מהורש"ב נ"ע) – שצ"ל החיבור דשניהם
יחד שעיי' ממשכים הביטול לנותן התורה גם ב-
לימוד גליא דתורה (ראה בארוכה קונטרס עה"ח
שם).

(35) ברכות יד, א.

(36) שם לה, טע"א.

(37) עיין תניא רפמ"א.

(38) שבת פח, א.

(39) נדרים פא, א. בי"מ פה, ריש ע"ב.

(40) ראה ב"ח לטאו"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר.

ע"ש בארוכה. וראה לקו"ש חט"ו ע' 3 ואילך.
ובכ"מ.

(41) ראה בארוכה בזה – לקרית פרשתנו ד"ה

והניף הכהן וביאורו.

(42) ל' הלקרית שם (לו, ריש ע"ב).

בזה פסול, שהרי האדם הוא כבר בדרגא של קדושה.

ו. וג' האופנים הנ"ל בגדר שתי ה- לחם - י"ל שהם מכוונים לשלש דרגות בעבודת השם:

אופן הא' - שאיסור חדש לגבוה ואיסור חדש להדיוט הם איסור אחד - קאי בדרגא נחותה בעבודת ה', שאזי גם כשהאדם עוסק בעניני קדושה, יש מקום לחשש, שאם לא תהייה אצלו ההקדמות וההכנות הדרושות, הרי לא רק שלא יעלה וילך מחיל אל חיל (בקדושה), אלא אדרבה, יפול ממדריגתו; כלומר: גם אם כבר הקריב העומר (ה"בהמה" שבו), מ"מ, אם תחסר אצלו הקרבת שתי הלחם (הביטול כדבעי) עדיין עלול שסו"ס יפול ממדריגתו כו'.

ובדרגא זו, שני איסורי חדש - ל- הדיוט ולגבוה - הם גדר אחד, דהיינו חשש שהאדם יפול בענינים של היפך כו', והקרננות - עומר ושתי הלחם - שניהם הם בגדר "מתיר", להתיר¹ הקשר עם החומריות, להבטיח שהעבודה של- אח"ז תהי' ללא תערובת רע ופסול.

[אלא שבזה גופא יש הבדל בין עומר לשתי הלחם, דהקרבת העומר הו"ע לעיכובא, כי בלאה"כ הרי הרע שבאדם הוא בתקפו; משא"כ לאחר הבאת ה- עומר נחלש החשש שיפול ברע (ו, נגרע כחו של איסור²), ולכן אף שלכתחילה צריך להקדים הקרבת שתי הלחם (מפני החשש שבלי הקדמה זו יפול ממדריגתו) - מ"מ, מאחר שאין זה אלא חשש שישתנה טבע שני שלו (מפני שהוא "שני" ויש דאקדמי), אין זה לעיכובא לפסול ההקרבה].

ה. ע"פ הסברה זו בהחילוק שבין עו- מר ושתי הלחם יובן טעם ההבדל הנ"ל - ד"קודם לעומר . . אם הביא פסול, קודם לשתי הלחם . . אם הביא כשר³:"

הקרבת העומר - ה"בהמה" שבו - שנוגע למעשה הדיוט של האדם, הו"ע לעיכובא. כי באם לא יקריב יצרו לה- שם, הרי לא זו בלבד שעניניו הגשמיים לא יעשו לשם שמים, אלא אדרבה, הם יורידו⁴ את האדם למטה, "רוח הבהמה ה"יורדת היא למטה"⁵;

וזוהו הטעם ש"קודם לעומר . . אם הביא פסול⁶", כי קודם שהאדם הקריב נפשו הבהמית לה', והרע שבו עדיין ב- תקפו, הרי גם בעבודתו בתומצ' (עניני גבוה) מעורבת רע דנפשו הבהמית, ול- כן, כשמדובר בענין חדש, תבואה חדשה - ויצרו (וטבעו) אקדמי טענתי⁷ - אסור לו להביא קרבן מזה, וה"ז פסול את עבודתו בקודש (ע"ד מחז"ל⁸ בנוגע ללימוד התורה - "זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו כו"").

משא"כ הקרבת שתי הלחם, הבאה ל- אחרי הקרבת העומר (אחרי שהאדם כבר הקריב את נפשו הבהמית לה'), וענינה בשביל העבודה וההעלאה בקודש גופא, שתהי' בשלימות (יותר, מתוך ביטול יותר) - אינו לעיכובא, אלא רק ענין של "לכתחילה", לשם שלימות העבודה. אבל גם אם חסרה שלימות הקדמה זו, אין

48) ראה תניא פ"ז שע"י האכ"ש סתם יורד כו', ושם פייג (יח, ריש ע"ב) שע"י שנשתמש כו"כ זמן בנפה"ב וכו' פועל שיתחזק יותר (מתקפו וגבורתו בתולדתו).

49) זהר ר"פ וישב (קעט, ב). וראה נדריים לב, ב (ובפ"י הרא"ש), קה"ר פ"ד, יג, פ"ט, טו (ח). ועוד.

50) יומא עב, ב. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג. קונטרס ע"ה"ח שם.

אמנם הדרגא הכי עליונה בעבודת השם היא – שאיסור חדש לגבוה הוא רק כדי ששתי הלחם יהיו „מנחה חדשה”. כלומר: הקרבן דשתי הלחם אין ענינו הקדמה להעבודה הבאה אח”כ אלא הוא ענין לעצמו, שזאת היא עבודתו, לחבר „שתי הלחם” (תושב”כ ותושבע”פ):

וכדי שעבודה זו תהי' כדבעי, אמרה תורה שתבוא בתור „מנחה חדשה”, כי ראשית כל דבר הוא המוכחר שבוי⁵³, וגם, שבעשיית דבר חדש יש יותר חיות ותענוג⁵⁴. ולכן, כדי שעבודה נעלית זו דהקרבן שתי הלחם תהי' בתכלית ה- שלמות, צ”ל שתהי' „מנחה חדשה”.

(משיחות חג השבועות תשי”א, תשי”ד)

אופן הב' – שאיסור חדש לגבוה הוא איסור בפני עצמו, ומלכתחילה הוא איסור קל, דלא שנה עליו הכתוב לעכב – קאי בדרגא עליונה יותר בעבודה, כאשר אין חשש שהאדם יפול למצב של רע ח", אלא שהקרבן שתי הלחם נוגעת רק לשלימות והידור בעבודתו. דכאשר ישנה הקדמה זו של ביטול, אזי כל עבודתו שלאח"ז ה"ה בדרגא נעלית יותר; דכל שהאדם בטל יותר לגבי ה- שם, הרי גם הבנתו בתורה היא בדרגא עליונה יותר, שמכין יותר לאמיתתה של תורה⁵⁵.

אבל גם לפי דיעה זו הרי שתי הלחם הם בגדר „מתיר”, היינו שענינם הוא הקדמה להעבודה הבאה לאח"ז, שתהי' כדבעי.

52) ע”ד ביאור הטעם שנקבעה הלכה כב”ה מפני שנוחין ועלובין היו (עירובין יג, ב) – כי מצד הביטול שלהם זכו לכיון לאמת לאמיתו של תורה (ראה סה”מ תרכ”ז ע’ רעו ואילך. רצ ואילך. המשך תרס”ו ע’ תכב ואילך. שם ע’ תמ ואילך. לקו”ש חכ”א ע’ 115. ועוד).

53) כדרז”ל בב”מ (ראשית עריסותיכם – ספרי זוטא (הובא ביל”ש) שלח טו, כ; ראשית פרי – רש”י, ספורנו ועוד ר”פ תבא; ועוד).

54) ראה ספרי ורש”י ואתחנן ה, ו.

אמור ג

חיוב לכוון בשעת קיום מצות ישיבה בסוכה שהיא זכר ל"עניי כבוד שהקיפם כו". והוא ע"ד דברי הב"ח, שהקשה קושיא זו על הטור (ש"האר"ך לבאר ו- לדרוש המקרא דבסוכות תשבו), ו- מבאר, "שסובר דכיון דכתיב למען ידעו כו' לא קיים המצוה כתיקונה אם לא ידע כונת מצות הסוכה כפי פשטה".

אלא שהב"י פליג על הב"ח במהותה של כוונה זו, דהב"ח ס"ל ש"עיקר ה- כוונה בישיבת הסוכה שיזכור יציאת מצרים" (ולשיטתו זוהי כוונת הטור ש- ביאר- כאן- הטעם ש"תלה הכתוב-מצות סוכה ביציאת מצרים", להשמיענו ש- מצות סוכה היא זכר ליציאת מצרים); והב"י ס"ל שמצות סוכה היא זכר לנס (פרטי) זה ד"עניי כבוד שהקיפם בהם לבל יכם שרב ושמש", ואינה זכר ל- יציאת מצרים, ולכן שינה המחבר מ- לשון הטור ולא העתיק סיום הכתוב "בהוציא אותם וגו'" (וכ' רק "בסוכות תשבו . . כי בסוכות הושבתי את בני" הם עניי כבוד כו"), כי לדעתו חייב ה- אדם לכוון רק זה שמצות סוכה היא זכר לעניי הכבוד.

א. כתב המחבר בריש הלכות סוכה: "בסוכות תשבו שבעת ימים וגו' כי ב- סוכות הושבתי את בני ישראל, הם עניי כבוד שהקיפם בהם לבל יכם שרב ושמש". ומקורו בטור שם, שמביא לשון הכתובים, "בסוכות תשבו שבעת ימים וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם וגו'", ובהמשך הענין מבאר, ש"הסוכות שאומר הכתוב שהושיבנו בהם הם עניי כבודו, שהקיפן בהם לבל יכה בהם שרב ושמש ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות כדי שנזכור נפלאותיו וגוראותיו".

וצריך ביאור: הלא אין דרכו של המחבר לבאר טעמי ההלכות או להביא מקורן בתושב"כ, אלא רק לפסוק הלכה למעשה?

וביארנו באחרונים שזוהי הלכה, שיש

(1) א"ח סתרכ"ה.

(2) פרשתנו כג. מבי"ג.

(3) ע"פ ישעי' מט, י.

(4) "כבודו" (ולא "כבוד", כלשון המורגל, וכ"ה בשו"ע). וכן הועתק בשו"ע אדה"י.

ובנפשות, "כבודו" מורה על כבוד הקב"ה [משא"כ "עניי כבוד" חתם יש מקום לפרש שעניינם הוא בשביל "כבוד", היינו כבודם של ישראל, וראה לק"ש חייח ע' 257].

וי"ל שבדיוק זה מוסבר (בדא"ג) הדין ד, כשם שחל שם שמים על התגיגה (הקדשים) כן חל שם שמים על הסוכה (סוכה ט, א. ועיין שו"ע אדה"י א"ח סתרי"ח כ"פ, קדושת הסוכה". ובארה"ת להצ"צ (סוכות ע' איתשה) מוסיף דה"ל "קדושת הגוף" - שהסברה בזה היא, לפי שסוכה היא ע"ד "עניי כבודו (דהשם)", ולכן חל-על הסוכה, שם שמים".

(5) ס' בית השואבה לר' יהודה שמואל אשכנזי

(ליוורנו תר"ט) ריש הל' סוכה (אות ב'). כ"פ החיים כאן אות ב. וכן משמע בפרמ"ג (א"א) כאן.

(6) כאן.

(7) ראה בכ"ז בית השואבה שם. ע"ש באורר.

(8) וכלשון התרי"ב פרשתנו שם, מלמד שאף הסוכה זכר ליציאת מצרים". וראה השק"ט בבית השואבה שם. ועוד.

(9) ובביאור הסי' (סתרכ"ה) בלשון הטור, תלה הכתוב מצות סוכה ביצי"מ. ע"ש. וראה פרמ"ג (משב"ז) שם.